

Pengurusan Kewangan Usahawan MADA: Kajian Kes di Kubang Pasu, Kedah

*Financial Management of MADA Entrepreneurs:
Case Study in Kubang Pasu, Kedah*

Alia Shafiqah Zainol
¹Zaimah Ramli

Program Sains Pembangunan
Pusat Kajian Pembangunan, Sosial dan Persekitaran
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia

¹Correspondence: zaimahr@ukm.edu.my

ABSTRAK

Kegagalan sesetengah usahawan dalam bidang perniagaan berpunca daripada kelemahan pengurusan kewangan dan tahap pengetahuan yang tidak memuaskan mengenai amalan tersebut. Oleh itu, objektif kajian ini adalah mengukur tahap pengurusan kewangan usahawan MADA. Responden kajian ini adalah terdiri daripada 52 orang ahli agropreneur muda di sekitar kawasan Kubang Pasu, Kedah. Analisis statistik deskriptif dan analisis statistik inferensi digunakan bagi menjawab objektif kajian. Hasil kajian menunjukkan tahap pengurusan kewangan usahawan MADA masih di tahap memberangsangkan. Selain itu, lima faktor tersebut sesetengahnya ada mempengaruhi tahap pengurusan kewangan. Sesetengah usahawan tidak mengaplikasi pengurusan ini dalam perniagaan yang dijalankan melalui pemerhatian ketika kajian dilakukan. Tuntasnya, sesetengah usahawan tidak bersetuju dengan program atau pemerhatian oleh pihak MADA kerana banyak kelemahan dikenalpasti. Bagi memahami dengan lebih lanjut, dapatan ini perlu dilihat semula untuk mengetahui kelemahan dari sudut usahawan atau program yang dianjurkan dan faktor-faktor yang menjurusnya.

Kata kunci: pengurusan kewangan, pengetahuan, kemahiran, sikap, pengalaman usahawan MADA

1. Pengenalan

Pengurusan kewangan amat penting dalam sesebuah sistem perniagaan yang dijalankan oleh seseorang individu atau usahawan. Hal ini disebabkan, pengurusan kewangan merupakan aspek penting untuk menguruskan sesebuah organisasi. Segala aliran keluar masuk nilai wang dicatat bagi memudahkan segala urusan diketahui sekiranya berlaku lebihan pengeluaran wang. Namun, pentingnya pengurusan kewangan dalam sesebuah perniagaan yang melibatkan institusi tertentu untuk menjadi indikator bagi prestasi perniagaan supaya dapat menarik pihak pelabur luar. Sesebuah organisasi perlu mengikut proses yang mempunyai aturan tertentu untuk memperoleh dan mengagihkan sumber-sumber mengikut keutamaan.

Selain itu, kewangan ialah suatu seni dan sains mengurus wang berbeza dengan pengurusan kewangan yang melibatkan penggunaan pelbagai teori ekonomi dan maklumat - maklumat perakaunan untuk mencapai matlamat firma atau individu. Pengurusan kewangan

usahawan ialah satu proses di mana seseorang individu merancang masa hadapan untuk memenuhi matlamat peribadi dan kewangan melalui pembangunan serta pelaksanaan perancangan kewangan yang menyeluruh. Di samping itu, pengurusan kewangan usahawan Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA) meliputi usahawan yang terlibat di bawah program tertentu untuk dibimbing dari segi pengurusan alir tunai keluar masuk secara cekap dan sistematik untuk dinilai pencapaian usahawan tersebut. Usahawan akan dibimbing di bawah Program Pembangunan Usahawan Tani ataupun Program Agropreneur Muda yang melibatkan sektor asas tani dan industri tani dengan tujuan untuk meningkatkan tahap kemahiran usahawan tani dalam aspek pengurusan perniagaan, operasi dan pengeluaran serta pemasaran yang lebih sistematik.

Sehubungan itu, objektif kajian adalah mengukur tahap pengurusan kewangan usahawan MADA. Setiap usahawan di bawah bimbingan pihak MADA dinilai berdasarkan sasaran dan pencapaian yang ditetapkan oleh Lembaga tersebut. Pengurusan kewangan yang baik hasil dari pengurusan perbelanjaan yang berhemah dan efisien akan membolehkan organisasi tersebut berjalan dan beroperasi dengan sempurna dan lebih cemerlang.

2. Sorotan Literatur

Konsep Pengurusan Kewangan menurut Mary Parker Follet seorang pelopor pengurusan klasik mentakrifkan pengurusan sebagai satu seni melakukan kerja melalui sumbangan orang lain dan takrif ini banyak didapati dalam buku pengurusan moden. Namun berbeza takrifan bagi pengurusan kewangan iaitu satu proses yang melibatkan perancangan, pengagihan dan penggunaan tenaga manusia, modal (wang tunai), barangan (aset) serta perkhidmatan untuk memenuhi matlamat sesebuah organisasi. Sesebuah organisasi perlu mengikut proses yang mempunyai aturan tertentu untuk memperolehi dan mengagihkan sumber-sumber mengikut keutamaan. Selain itu, bagi tahap pengurusan kewangan usahawan menurut Noor Rafidah (2007), amalan pengurusan kewangan dalam kalangan usahawan Pasar Tani Mega Larkin, Johor Bahru menunjukkan pengurusan perbelanjaan dalam amalan pengurusan kewangan pada tahap sederhana manakala dalam pengurusan rekod kewangan dan pemerolehan adalah rendah. Hal ini disebabkan, pengambilan berlebihan daripada perniagaan kerana ramai usahawan bergantung kepada rezeki perniagaan dan perkara ini tidak dapat dielakkan.

Menurut Hussin dan Baharin (2011) aspek pengetahuan dan kemahiran pengurusan keusahawanan merupakan kelemahan utama kepada usahawan bumiputera. Pengetahuan memainkan peranan penting dalam menentukan pengurusan aliran tunai usahawan kerana apabila individu yang mempunyai pengetahuan hasil daripada pembelajaran pendidikan menyebabkan ilmu yang diperolehi digunakan dalam sistem perniagaan supaya dijalankan secara terancang dan tersusun. Seterusnya, untuk aspek kemahiran pengurusan kewangan usahawan, individu yang mempunyai kemahiran adalah hasil daripada pengalaman yang diperolehi. Hal ini disebabkan, pendidikan dalam konteks yang paling umum adalah '*process by which behavioral changes take place in an individual as a results of experience which has undergone*' (Mohd Kamal, 1988).

Menurut Muhammad Rashid dan Suhaida (2013), amalan pengurusan peniaga-peniaga di Kedai Runcit Bumiputera di Luar Bandar Daerah Hilir Perak menunjukkan amalan pengurusan perniagaan berada pada tahap sederhana termasuk pengurusan kewangan. Sikap pengurusan kewangan usahawan dikaitkan dengan amalan pengurusan perniagaan daripada persepsi usahawan tani Bumiputera yang berjaya adalah berada pada tahap yang tinggi namun hasil temu bual mendapati usahawan tani yang dikaji mengakui bahawa amalan pengurusan pemasaran masih di tahap yang lemah manakala hasil pemerhatian pula menunjukkan amalan pengurusan kewangan responden masih di tahap tidak memuaskan (Nurul Huda & Ramlee, 2009).

Sikap ialah tingkah laku, perangai dan akhlak seseorang dan kadangkala, sikap menggambarkan bagaimana emosi seseorang yang menyebabkan perubahan disebabkan perasaan, keadaan ataupun apa-apa sahaja yang tidak menyenangkan. Namun, perancangan perniagaan usahawan merupakan rancangan yang dibuat oleh usahawan untuk memajukan perniagaan sehingga mencapai matlamat yang dikehendaki. Perancangan perniagaan penting dalam mengetahui perkara yang perlu diuruskan dengan sistematik dan berkesan. Menurut Redmond dan Walker (2008), kebanyakan pemilik-pengurus perniagaan kecil mempunyai kemahiran teknikal dalam bidang perniagaan masing-masing. Namun, mereka selalunya tidak mempunyai kemahiran mengurus yang baik. Sedangkan kemahiran mengurus sangat penting dalam menentukan keupayaan firma untuk bertumbuh dan berkelestarian. Hal ini jelas, pengurusan yang baik bermula daripada perancangan perniagaan yang sistematik dan berkesan.

Di samping itu, bagi pengalaman pengurusan kewangan usahawan, Kohn (1985) mengatakan kegagalan perniagaan itu disebabkan oleh kurang pengalaman usahawan dalam pengurusan, usahawan tidak kompeten, kekurangan modal, strategi pemasaran yang salah, serta rekod dan prosedur perakaunan yang tidak lengkap. Pengalaman penting kerana dengan ilmu yang ada dapat mengatasi segala perkara yang berlaku supaya perniagaan yang dijalankan tidak terjejas dengan sebarang penipuan oleh pihak-pihak luar.

3. Metod Kajian

Rekabentuk kajian adalah kuantitatif. Bagi mencapai objektif kajian, penyelidik akan menjalankan kaedah kajian mengikut prosedur yang ditetapkan dalam menghasilkan tujuan kajian tersebut. Sampel kajian ialah usahawan di bawah bimbingan pihak Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA) yang tinggal di sekitar kawasan Kubang Pasu. Kajian ini menggunakan persampelan bertujuan. Seramai 31 orang responden terlibat dalam kajian ini. Instrumen kajian menggunakan borang soalan soal selidik yang mengandungi empat bahagian, profil responden, tahap pengurusan kewangan usahawan yang telah dikenalpasti dan program anjuran MADA. Ujian rintis telah dilaksanakan sebelum turun ke lapangan sebenar. Analisis statistik deskriptif seperti kekerapan, peratus dan purata digunakan untuk menganalisis data yang telah dikumpul.

4. Hasil Kajian

Bahagian ini akan membincangkan mengenai analisis latarbelakang responden dan perusahaan serta tahap pengurusan kewangan usahawan melalui borang soal-selidik yang telah diedarkan kepada 15 orang responden lelaki dan 16 orang responden wanita yang tergolong sebagai usahawan di bawah bimbingan pihak MADA di kawasan kajian iaitu di sekitar Kubang Pasu. Analisis data dilakukan mengikut bahagian yang telah dibahagikan. Terdapat tiga bahagian iaitu demografi responden, tahap pengurusan kewangan usahawan dan program-program yang disertai oleh usahawan di bawah anjuran pihak MADA. Hasil analisis yang dilakukan adalah untuk menjawab objektif yang telah dikemukakan dalam penyelidikan.

4.1 Latarbelakang Responden

Jadual 1 menunjukkan latarbelakang responden. Terdapat beberapa soalan mengenai latarbelakang responden iaitu jantina, umur, status perkahwinan, bilangan isi rumah dan tahap pendidikan. Jumlah responden (usahawan) yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 31 orang usahawan MADA daerah Kubang Pasu yang terdiri 15 lelaki dan 16 orang perempuan. Pengkaji telah mengedarkan sebanyak 31 borang soal-selidik dan menerima respon daripada

31 orang usahawan yang segelintirnya berumur dalam lingkungan 20 hingga 49. Dalam peringkat umur ini, biasanya ramai usahawan telah melangsung perkahwinan kerana kebiasaannya telah berada dalam fasa yang stabil baik dari segi kerjaya mahupun kewangan dan tidak kurang juga masih berstatus bujang. Golongan usahawan kebanyakannya terdiri daripada responden-responden telah memiliki Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) dan selebihnya memiliki sijil diploma dan ijazah sarjana muda serta ijazah sarjana.

JADUAL 1. Latarbelakang Responden

Latar belakang responden	Bilangan	Peratus
Jantina:		
Lelaki	15	48.4
Perempuan	16	51.6
Umur:		
20 -29	5	16.1
30 -39	22	67.8
40-49	5	16.2
50 +	0	0
Status perkahwinan:		
Bujang	1	3.2
Berkahwin	30	96.8
Berceraai	0	0
Ibu/bapa tunggal	0	0
Bilangan isi rumah:		
2-4 orang	15	48.4
5-7 orang	16	51.6
Tahap Pendidikan:		
Tidak bersekolah	0	0
Sekolah Rendah	0	0
Sekolah Menengah	12	38.7
Diploma/STPM	9	29.0
Ijazah	8	25.8
Lain – lain	2	6.5

4.2 Latarbelakang Perusahaan

Jadual 2 menunjukkan latar belakang perusahaan. Jenis perusahaan terbahagi kepada dua iaitu asas tani dan industri asas tani. Soalan mengenai latar belakang perusahaan dianalisis untuk melihat tempoh masa sesuatu perniagaan itu berkembang dan selama mana ia boleh bertahan dalam melihat tahap pengurusan kewangan usahawan. Seramai 24 orang usahawan mendominasi asas tani bagi sektor tanaman dan selebihnya bagi sektor ternakan. Namun, bagi industri asas tani didominasi oleh pemprosesan makanan sebanyak 10 orang responden yang terlibat dan selebihnya bakeri, ternakan, lain-lain dan tiada (tidak dinyatakan). Selain itu, tempoh masa perusahaan 6 tempoh dan paling tinggi sekitar 3-4 tahun dengan jumlah responden sebanyak 17 orang dan selebihnya mampu bertahan sehingga 9 tahun sahaja. Usahawan MADA sesetengahnya hanya mengusahakan secara individu tanpa memerlukan pekerja kerana seramai 11 orang responden tidak mempunyai pekerja. Di samping itu, bagi anggaran nilai bersih yang dianalisis jumlah anggaran kurang daripada RM50,000 didominasi seramai 23 orang responden dan selebihnya melebihi anggaran tersebut.

JADUAL 2. Latarbelakang Perusahaan

Latar belakang perusahaan	Bilangan	Peratus
Jenis Perusahaan		
Asas Tani:	24	77.4
Tanaman	7	22.6
Ternakan	0	0

Perikanan		
Industri Asas Tani:		
Bakeri	7	22.6
Pemprosesan Makanan	10	32.3
Ternakan	5	16.1
Lain-lain	7	22.3
Tiada	2	6.5
Tempoh masa perusahaan (tahun):		
1-2 tahun	4	12.9
3-4 tahun	17	54.8
5-6 tahun	6	19.4
6-7 tahun	0	0
8-9 tahun	4	12.9
10> tahun	0	0
Jumlah Pekerja:		
0 orang	11	35.5
1-5 orang	18	58.1
6-10 orang	1	3.2
11 + orang	1	3.2
Anggaran nilai bersih perusahaan:		
< RM50,000	23	74.2
RM 50,000-RM74,999	2	6.5
RM75,000-RM100,000	6	19.4
>RM100,000	0	0

4.3 Kemahiran Pengurusan Kewangan Usahawan

Bahagian ini akan membincangkan mengenai analisis tahap pengurusan kewangan usahawan yang dibahagikan kepada 5 bahagian iaitu pengetahuan kewangan, kemahiran kewangan, sikap kewangan, perancangan kewangan dan pengalaman kewangan melalui borang soal selidik yang telah diedarkan kepada usahawan MADA di sekitar Kubang Pasu. Analisis tahap ini dilakukan berdasarkan kekerapan dan skor min yang diperolehi bagi setiap pernyataan. Tahap dibandingkan mengikut tahap sederhana dan tinggi hasil daripada skor min. Hasilnya setiap bahagian akan menentukan tahap usahawan MADA samaada berada pada tahap tinggi atau rendah bagi kemahiran pengurusan kewangan.

4.4 Analisis Pengetahuan Kewangan Usahawan

Jadual 3 menunjukkan tahap pengetahuan kewangan responden meliputi 12 soalan dengan skala likert 1 hingga 5. Bagi soalan yang mendominasi skor min tertinggi, iaitu “Saya tahu membezakan perbelanjaan peribadi dengan perbelanjaan perniagaan” adalah 4.10 sebanyak 18 orang responden bersetuju dengan kenyataan tersebut. Namun soalan yang mendominasi skor min rendah iaitu “Saya tahu berkenaan ekuiti pemilik” dengan skor min 3.16. Daripada analisis yang dibuat skor min bagi pengetahuan tentang kemahiran pengurusan kewangan adalah 3.54 iaitu berada pada tahap tinggi. Ini menunjukkan bahawa usahawan MADA mempunyai pengetahuan kewangan dalam perniagaan yang dijalankan.

JADUAL 3. Pengetahuan Kewangan Usahawan

Pernyataan	Bilangan (%)					Purata
	1	2	3	4	5	
1. Saya tahu tentang dokumen sumber perniagaan	3 (9.7)	3 (9.7)	11 (35.5)	9 (29.0)	5 (16.1)	3.32
2. Saya tahu tentang fungsi buku tunai	3 (9.7)	4 (12.9)	7 (22.6)	11 (35.5)	6 (19.4)	3.41

3. Saya tahu tentang fungsi jurnal	4 (12.9)	5 (16.1)	3 (9.7)	17 (54.8)	2 (6.5)	3.26
4. Saya tahu tentang fungsi lejar	2 (6.5)	4 (12.9)	7 (22.6)	14 (45.2)	4 (12.9)	3.45
5. Saya tahu tentang penyata pendapatan	2 (6.5)	2 (6.5)	7 (22.6)	12 (38.7)	8 (25.8)	3.71
6. Saya tahu tentang kunci kira-kira	2 (6.5)	2 (6.5)	7 (22.6)	12 (38.7)	8 (25.8)	3.71
7. Saya tahu berkenaan aset	0 (0)	4 (12.9)	5 (16.1)	16 (51.6)	6 (19.4)	3.77
8. Saya tahu berkenaan liabiliti	0 (0)	4 (12.9)	8 (25.8)	13 (41.9)	6 (19.4)	3.68
9. Saya tahu berkenaan ekuiti pemilik	5 (16.1)	2 (6.5)	10 (32.3)	11 (35.5)	3 (9.7)	3.16
10. Saya tahu berkenaan hasil	5 (16.1)	1 (3.2)	6 (19.4)	16 (51.6)	3 (9.7)	3.35
11. Saya tahu berkenaan belanja	4 (12.9)	1 (3.2)	3 (9.7)	18 (58.1)	5 (16.1)	3.61
12. Saya tahu membezakan perbelanjaan peribadi dengan perbelanjaan perniagaan.	0 (0)	0 (0)	5 (16.1)	18 (58.1)	8 (25.8)	4.10
Purata keseluruhan	3.54					

Petunjuk: 1=Sangat tidak setuju, 2=Tidak setuju, 3=Kurang setuju, 4=Setuju, 5=Sangat setuju

4.5 Analisis Kemahiran Kewangan Usahawan

Jadual 4 menunjukkan tahap kemahiran kewangan responden meliputi 8 soalan dengan skala likert 1 hingga 5. Bagi soalan yang mendominasi skor min tertinggi iaitu “Saya boleh menentukan harga jualan seunit produk saya” adalah 4.35 sebanyak 27 orang responden bersetuju dan sangat bersetuju dengan kenyataan tersebut. Namun soalan yang mendominasi skor min rendah iaitu “Saya boleh menyediakan penyata kunci kira-kira” dengan skor min 3.06 iaitu 7 orang sangat tidak setuju dan tidak setuju. Daripada analisis yang dibuat skor min bagi kemahiran pengurusan kewangan adalah 3.51 iaitu berada pada tahap tinggi. Ini terbukti apabila sesetengah usahawan MADA menunjukkan rekod simpanan dokumen yang sistematik bagi urusan penyediaan pendapatan dan kunci kira-kira.

JADUAL 4. Kemahiran Kewangan Usahawan

Pernyataan	Bilangan (%)					Purata
	1	2	3	4	5	
1. Saya boleh menyediakan dokumen sumber perniagaan	2 (6.5)	5 (16.1)	6 (19.4)	13 (41.9)	5 (16.1)	3.45
2. Saya boleh merekodkan urus niaga di dalam buku tunai	2 (6.5)	3 (9.7)	7 (22.6)	14 (45.2)	5 (16.1)	3.55
3. Saya boleh merekodkan urus niaga di dalam jurnal	2 (6.5)	3 (9.7)	10 (32.3)	12 (38.7)	4 (12.9)	3.42
4. Saya boleh merekodkan urus niaga di dalam lejar	2 (6.5)	3 (9.7)	12 (38.7)	10 (32.3)	4 (12.9)	3.35
5. Saya boleh menyediakan penyata pendapatan	3 (9.7)	5 (16.1)	10 (32.3)	8 (25.8)	5 (16.1)	3.23
6. Saya boleh menyediakan penyata kunci kira-kira	5 (16.1)	2 (6.5)	13 (41.9)	8 (25.8)	3 (9.7)	3.06
7. Saya boleh menggunakan perisian	2	2	7	14	6	3.64

Microsoft (cth: Word Excel)	(6.5)	(6.5)	(22.6)	(45.2)	(19.4)	
8. Saya boleh menentukan harga jualan seunit produk saya	0	2	2	10	17	4.35
	(0)	(6.5)	(6.5)	(32.3)	(54.8)	
Purata keseluruhan						3.51

Petunjuk: 1=Sangat tidak setuju, 2=Tidak setuju, 3=Kurang setuju, 4=Setuju, 5=Sangat setuju

4.6 Analisis Sikap Kewangan Usahawan

Jadual 5 menunjukkan tahap kemahiran kewangan responden meliputi 8 soalan dengan skala likert 1 hingga 5. Bagi soalan yang mendominasi skor min tertinggi iaitu dua soalan berkaitan “Saya merekodkan transaksi atau urus niaga di dalam buku tunai setiap hari selepas jualan” dan “Saya merekodkan transaksi atau urus niaga” adalah 3.94. Namun soalan yang mendominasi skor min rendah iaitu sebanyak 3 soalan “Saya merekodkan urus niaga di dalam lejar setiap hari selepas jualan”, “Saya menyediakan penyata pendapatan setiap kali tamat tempoh kewangan” dan “Saya menyediakan penyata kunci kira-kira setiap kali tamat tempoh kewangan” dengan skor min 3.51. Daripada analisis yang dibuat skor min bagi sikap pengurusan kewangan adalah 3.69 iaitu berada pada tahap tinggi. Ini terbukti apabila sesetengah usahawan MADA menunjukkan bukti rekod bagi setiap transaksi keluar masuk.

JADUAL 5. Sikap Kewangan Usahawan

Pernyataan	Bilangan (%)					Purata
	1	2	3	4	5	
1. Saya mengeluarkan resit setiap kali urus niaga berlaku	0 (0)	6 (19.4)	7 (22.6)	8 (25.8)	10 (32.3)	3.71
2. Saya merekodkan urus niaga di dalam buku tunai setiap hari selepas jualan	0 (0)	2 (6.5)	9 (29.0)	9 (29.0)	11 (35.5)	3.94
3. Saya merekodkan urus niaga di dalam jurnal setiap hari selepas jualan	0 (0)	4 (12.9)	11 (35.5)	6 (19.4)	10 (32.3)	3.71
4. Saya merekodkan urus niaga di dalam lejar setiap hari selepas jualan	0 (0)	4 (12.9)	13 (41.9)	8 (25.8)	6 (19.4)	3.51
5. Saya menyediakan penyata pendapatan setiap kali tamat tempoh kewangan	0 (0)	4 (12.9)	13 (41.9)	8 (25.8)	6 (19.4)	3.51
6. Saya menyediakan penyata kunci kira-kira setiap kali tamat tempoh kewangan	0 (0)	4 (12.9)	13 (41.9)	8 (25.8)	6 (19.4)	3.51
7. Saya merekodkan transaksi atau urus niaga	0 (0)	2 (6.5)	8 (25.8)	11 (35.5)	10 (32.3)	3.94
8. Saya mempunyai masa untuk menyiapkan dokumen perniagaan saya	0 (0)	6 (19.4)	6 (19.4)	10 (32.3)	9 (29.0)	3.71
Purata keseluruhan						3.69

Petunjuk: 1=Sangat tidak setuju, 2=Tidak setuju, 3=Kurang setuju, 4=Setuju, 5=Sangat setuju

4.7 Analisis Perancangan Kewangan Usahawan

Jadual 6 menunjukkan perancangan kewangan responden yang meliputi 7 soalan dengan skala likert 1 hingga 5. Bagi soalan yang mendominasi skor min tertinggi iaitu tiga soalan berkaitan “Saya menguruskan perniagaan/perusahaan dengan cekap dan berkesan”, “Saya merancang pengeluaran selari dengan bekalan bahan mentah” dan “Saya merancang kewangan dengan teliti dan sebaik mungkin” adalah 4.19. Namun soalan yang mendominasi skor min rendah, iaitu “Saya merancang dengan teliti sebelum memulakan perniagaan/perusahaan dengan skor min 3.61. Daripada analisis yang dibuat skor min bagi perancangan

kewangan adalah 4.00 iaitu berada pada tahap tinggi. Usahawan MADA telah didedahkan dengan bimbingan mengenai perancangan kewangan dalam program yang dianjurkan atau seminar-seminar tertentu.

JADUAL 6. Perancangan Kewangan Usahawan

Pernyataan	Bilangan (%)					Purata
	1	2	3	4	5	
1. Saya merancang dengan teliti sebelum memulakan perniagaan/ perusahaan	3 (9.7)	5 (16.1)	5 (16.1)	6 (19.4)	12 (38.7)	3.61
2. Saya menetapkan matlamat dan objektif perniagaan/perusahaan	3 (9.7)	2 (6.5)	5 (16.1)	10 (32.3)	11 (35.5)	3.77
3. Saya merancang strategi pengurusan pemasaran sesuai dengan permintaan pelanggan	0 (0)	2 (6.5)	1 (3.2)	3 (9.7)	14 (45.2)	4.00
4. Saya menguruskan perniagaan/perusahaan dengan cekap dan berkesan	0 (0)	0 (0)	6 (19.4)	13 (41.9)	12 (38.7)	4.19
5. Saya merancang pengurusan sumber manusia perniagaan/ perusahaan dengan baik	0 (0)	2 (6.5)	6 (19.4)	13 (41.9)	10 (32.3)	4.00
6. Saya merancang pengeluaran selari dengan bekalan bahan mentah	0 (0)	0 (0)	6 (19.4)	13 (41.9)	12 (38.7)	4.19
7. Saya merancang kewangan dengan teliti dan sebaik mungkin	0 (0)	0 (0)	6 (19.4)	13 (41.9)	12 (38.7)	4.19
Purata keseluruhan	4.00					

Petunjuk: 1=Sangat tidak setuju, 2=Tidak setuju, 3=Kurang setuju, 4=Setuju, 5=Sangat setuju

4.8 Analisis Pengalaman Kewangan Usahawan

Jadual 7 menunjukkan pengalaman kewangan responden meliputi 7 soalan dengan skala likert 1 hingga 5. Bagi soalan yang mendominasi skor min tertinggi iaitu “Saya memperoleh pengalaman pengurusan kewangan melalui proses pembentukan sikap keusahawanan” adalah 3.81 dengan jumlah setuju dan sangat setuju sebanyak 19 orang daripada 31 responden terlibat. Namun soalan yang mendominasi skor min rendah, iaitu “Saya mempunyai kelulusan akademik dalam bidang perniagaan yang dapat membantu memberikan pengalaman menguruskan pengurusan kewangan” dengan skor min 2.35. Daripada analisis yang dibuat skor min bagi perancangan kewangan adalah 3.17 iaitu berada pada tahap sederhana. Seseengah usahawan MADA tidak mempunyai pengalaman kewangan daripada sudut akademik dan hanya mengikuti program yang dianjurkan.

JADUAL 7. Pengalaman Kewangan Usahawan

Pernyataan	Bilangan (%)					Purata
	1	2	3	4	5	
1. Saya memperoleh pengalaman pengurusan kewangan melalui proses pembentukan sikap keusahawanan	0 (0)	2 (6.5)	10 (32.3)	11 (35.5)	8 (25.8)	3.81
2. Saya mempunyai kekuatan sedia ada dalam mendapatkan pengalaman untuk menguruskan kewangan	0 (0)	2 (6.5)	10 (32.3)	14 (45.2)	5 (16.1)	3.71
3. Saya menyertai program Pendidikan dan latihan keusahawanan berterusan untuk mendapat pengalaman pembelajaran dalam amalan perniagaan sebenar	3 (9.7)	3 (9.7)	6 (19.4)	14 (45.2)	5 (16.1)	3.48

4. Saya mempunyai pengalaman bekerja dalam bidang kewangan selama beberapa tahun	11 (35.5)	4 (12.9)	10 (32.3)	2 (6.5)	4 (12.9)	2.48
5. Saya mendapatkan bantuan dalam merekodkan rekod perakuan daripada pegawai akaun ataupun pihak yang berkaitan	7 (22.6)	6 (19.4)	6 (19.4)	8 (25.8)	4 (12.9)	2.87
6. Saya mempunyai kelulusan akademik dalam bidang perniagaan yang dapat membantu memberikan pengalaman menguruskan pengurusan kewangan	0 (0)	11 (35.5)	4 (12.9)	10 (32.3)	6 (19.4)	2.35
7. Saya menghadiri kursus perniagaan/ keusahawanan yang dianjurkan oleh pihak MADA untuk mengetahui cara pengurusan kewangan yang betul dan sistematik	2 (6.5)	5 (16.1)	9 (29.0)	6 (19.4)	9 (29.0)	3.48
Purata keseluruhan	3.17					

Petunjuk: 1=Sangat tidak setuju, 2=Tidak setuju, 3=Kurang setuju, 4=Setuju, 5=Sangat setuju

Dapatan kajian ini berbeza daripada kajian yang dilaksanakan oleh Wan Ajrul et al. (2018) yang dijalankan di Pasar Malam, Pasir Gudang yang mendapati bahawa amalan pengurusan kewangan peniaga-peniaga pasar malam kawasan Pasir Gudang masih berada pada tahap rendah daripada purata skor min sikap peniaga-peniaga pasar malam. Bagi kes MADA pula, usahawan di bawah bimbingan pihak MADA mendapat bimbingan kelas dan bantuan modal atau peralatan bagi membangunkan perniagaan dan setiap usahawan perlu menghadiri sebarang program yang dianjurkan untuk meningkatkan tahap pengurusan kewangan misalnya program “Seminar Kewangan dan Perakaunan ataupun Program Asas Perniagaan. Hal ini menyebabkan, berlaku penambahbaikan bagi mengatasi segala masalah yang timbul berkaitan kewangan perniagaan.

5. Kesimpulan

Hasil daripada analisis dan pemerhatian yang dilaksanakan, dapat dirumuskan bahawa amalan pengurusan kewangan usahawan MADA berada pada tahap sederhana berikutan skor purata min bagi pengalaman kewangan. Hal ini disebabkan, pengalaman penting kerana daripada pengalaman yang diperolehi, usahawan dapat menguruskan kewangan sendiri tanpa bantuan daripada mana-mana pihak. Namun bagi skor min pengetahuan kewangan, kemahiran, sikap dan perancangan kewangan berada pada tahap yang tinggi. Ini jelas, sesetengah usahawan MADA mengikuti program yang dianjurkan oleh pihak MADA bagi memperoleh ilmu mengenai pengurusan kewangan. Hasil pemantauan yang dijalankan ketika mengedar instrument kajian, sesetengah usahawan tidak mengaplikasi sistem merekodkan urus niaga di dalam buku tunai disebabkan oleh sikap usahawan tersebut. Segelintir usahawan mencatat urusan transaksi secara manual tanpa mengikuti kaedah yang terkini. Namun hasil keseluruhannya menunjukkan tahap pengurusan kewangan usahawan MADA bukan pada tahap yang rendah kerana pelbagai program dan inisiatif yang dilaksanakan oleh pihak MADA dari segi bantuan, bimbingan dan pemantauan setiap bulan.

Rujukan

Aisyah Abdul Rahman & Wajeeha Zulkifly. (2016). Faktor penentu pengurusan kewangan: kes mahasiswa Universiti Kebangsaan Malaysia, file:///C:/Users/aliaa/Documents/THESIS%202018/Jurnal%206.pdf [Atas talian: 28 Mei 2018]

- Buerah Tunggak, Hussin Salamon, Baharin Abu. (2011). Keperluan latihan dan pendidikan berterusan ke arah pembangunan usahawan muslim berteraskan nilai Islam di Malaysia, file://C:/Users/aliala/Documents/THESIS%202018/Jurnal%205.pdf [Atas talian: 18 Mei 2018]
- Chang Mui Ling Dyana, Tam Yin Ling Adeline, Bonaventure Boniface, Chiew Tung Moi, Melvin Mojikon, Mansur Tola. (2017). *Asas Keusahawan*. Selangor: Sasbadi Sdn. Bhd.
- Jumaat Abd Moen, Ahmad Rafli Che Omar, Zaimah Darwi & Hamdino Hamdan. (2012). Amalan pengurusan kewangan di kalangan usahawan asnaf, file:///C:/Users/aliala/Documents/THESIS%202018/jurnal%202.pdf [Atas talian: 14 July 2018]
- Mayrilin Amirul, Remali Yusoff & Dullah Mulok. (2017). Cabaran yang dihadapi di kalangan usahawan AIM di Daerah Tuaran: Pusat Nurul Bakti, file:///C:/Users/aliala/Documents/THESIS%202018/Jurnal%203.pdf [Atas talian: 2 Mei 2018]
- Mohamad Dahlan Ibrahim. (2002). Pengurusan kewangan perniagaan kecil dan sederhana. Selangor: Pearson Malaysia Sdn. Bhd.
- Mohd Rashid Rajuddin & Suhaida Abdul Rhapar. (2013). Amalan pengurusan perniagaan peniaga-peniaga kedai runcit Bumiputera di luar bandar Hilir Perak. Skudai: Fakulti Pendidikan Universiti Teknologi Malaysia
- Noor Rafidah Kasdimin. (2007). Amalan pengurusan kewangan di kalangan peniaga pasar tani Mega Larkin Johor Bahru Merentas Etnik. Skudai: Fakulti Pendidikan Universiti Teknologi Malaysia.
- Nurul Huda Che Abdullah & Ramlee Mustapha. (2009). Kajian kes usahawan tani industri kecil sederhana (IKS) Bumiputera di Negeri Terengganu. file:///C:/Users/aliala/Documents/ THESIS%202018/Jurnal%204.pdf [2 Mei 2018]
- Saudah Sofian, Noriza Mohd Jamal & Puteri Khairul Bahariah Mohd. Mansor. (1999). Keberkesanan pengurusan kewangan di kalangan industri kecil dan sederhana Bumiputera di Malaysia. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Wan Ajrul Asward Wan Hashim, Mohd Faizal Abd Rahman & Siti Mahani binti Shaik Ismail. (2018). Amalan pengurusan kewangan dalam kalangan peniaga pasar malam kawasan Pasir Gudang. file:///C:/Users/aliala/Documents/THESIS%202018/jurnal%201.pdf [Atas talian: 14 July 2018].